

Instruks for kontrol af avlsmateriale til konsumkartofler

Denne instruks er udarbejdet af
Planter & Biosikkerhed, marts 2026

Workzone nr.: D-2786872

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Styrelsen for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 33 95 80 00 E-mail: mail@fvst.dk www.lfst.dk

Indhold

1. Læsevejledning	3
2. Formål	3
3. Retsgrundlag	3
4. Skemaer, registre, tid mm	3
5. Advisering af kontrolbesøg	4
6. Udskiftningskontrol	4
6.1 Definitioner.....	4
6.2 Tidspunkt for kontrol	5
6.3 Udvalgelse af kontrolsteder	5
6.4 Udskiftningsregler	5
6.5 Dokumentation.....	5
6.6 Avl og opbevaring	5
6.7 Forbrug af læggemateriale.....	6
7. Kontrolrapport	6
8. Ikraftsættelse	6
Bilag 1. Kontrolrapport formular 216	7
Udfyldelse af skemaet	7
Bilag 2. Skema 216	9
Bilag 2.1 Udclip af skema 216 før udfyldelse	9

1. Læsevejledning

Kontrolinstruksen er skrevet til de kontrollører, der udfører kontrollen. Derfor kan der være internt sprogbrug og henvisninger til interne dataprogrammer, som personer udenfor Styrelsen for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (FVST) ikke har adgang til. Bilag knyttet til instruksen vil normalt også være tilgængelige, men der kan være tilfælde, hvor vi har vurderet, at den kontrollerede har mulighed for at omgå kontrollen, hvis de pågældende informationer er offentligt tilgængelige. Af denne grund kan enkelte bilag være klassificeret som interne arbejdsdokumenter, som kun er tilgængelige for medarbejdere i FVST. Kontrolinstruksen revideres efter behov. Der kan dog i løbet af året forekomme rettelser/ændringer af instruksen. Disse vil blive offentliggjort i form af en revideret kontrolinstruks på hjemmesiden samtidigt med, at kontrollørerne modtager besked om ændringerne.

2. Formål

Overholdelse af udskiftningsregler i konsumavlens foretages som en stikprøvekontrol blandt avlere af kartofler til anvendelse i spise, stivelse eller anden industriel forarbejdning.

Formålet er at kontrollere, at avlere af konsumkartofler overholder reglerne om udskiftning af læggemateriale i deres avl af kartofler. Udskiftning med certificeret avlsmateriale er med til at forebygge sygdomme, og opretholde et sundt højt udbytte i brugsavl.

3. Retsgrundlag

Bekendtgørelse nr. 1240 af 27/11/2024 om læggekartofler og avl af konsumkartofler.

Bekendtgørelse nr. 1050 af 10/07/2023 af lov om planter og plantesundhed m.v.

4. Skemaer, registre, tid mm.

Instruks og bilag til brug for udskiftningskontrol i konsumavl i 2025 ligger på Idrev > FVST Ekstern Deling – Område > PLANTBIO Deling > _Open > 53101-53103 – KARTOFLER > A_Overført fra intra LBST > 1. Kontrolinstrukser > Udskiftning i konsumavl

- Instruks for kontrol af avlsmateriale til konsumavl for år 2025
- Skabelon, Varsling udskiftningskontrol

- Excel skabelon, 216 skabelon for udskiftning af avlsmateriale til konsumavl
- Skabelon, Kontrolrapport med udskiftning i konsumavl
- Excel liste med Konsumavl 2025 med afgrødekoder per cvr

Inden kontrol hos avleren/virksomheden fremfinder i de aktuelle kartoffelmarker i IMK. Print kort med afgrødekode og marknummer.

Udskiftningsregel er ikke i VAKS, og behandles derfor med skabelon til kontrolrapport i Word og formular 216 (2026).

Workzone er opdelt mellem SGAV og FVST. Efter afslutning af en sag sendes alle dokumenter i sagen til xkar@fvst.dk. Plantetilsyn opretter herefter en sag, lægger dokumenterne på sagen og sender afgørelse til avleren. Samme sagsnummer bruges ved opfølgning hvis udskiftning ikke er overholdt.

Tidsregistrering ifølge mTids vejledning (860115 – BEV/Avlskontrol, kartofler).

5. Advisering af kontrolbesøg

Udskiftningskontrol af avlsmateriale i konsumkartofler er en varslet kontrol. Kontrollen består i dokumentkontrol og ejeren/virksomheden skal have mulighed for at finde relevant dokumentation frem inden kontrol. Ifølge § 17 i Bek 1050 har ejeren/virksomheden pligt til at yde myndigheden bistand.

6. Udskiftningskontrol

6.1 Definitioner

Egen opformering: Høst af avl på indkøbte certificerede læggekartofler bestemt til brug for avlsmateriale til næste sæsons avl af konsumkartofler. Avlsmaterialet er kun til eget brug i virksomheden og kan ikke omsættes/overdrages til andre.

Konsum: Avl af konsumkartofler til anvendelse som spise, stivelse, chips, pommes frites, pulver og andre industrikartofler. Kartofflerne gennemgår en forarbejdningsproces, der ødelægger mulighed for videre avl af knoldene.

Brugsavl: Avl af kartofler til konsum, spise, kartoffelmel, pommes frites, chips, mm.

Afgrødekoder: Konsumavl er 151 – 156. Egen opformering er 150 og 149 er læggekartofler til certificering.

Administrativ kontrol: Udskiftningskontrol er en dokumentkontrol hos avleren / virksomheden om krav til indkøbte certificerede læggekartofler af hver sort, dyrket areal med sorten i henholdsvis opformering af avlsmateriale og konsumsavl på eget avlsmateriale er overholdt ved avl af konsumkartofler.

Til støtte for beregning af areal- og mængdekrav indgår et hjælpeskema 216 (2026) til afgørelse af om kravene til udskiftning af avlsmateriale til konsum overholdes for hver enkelt sort.

6.2 Tidspunkt for kontrol

Kontrolperioden ligger i perioden 1. januar til 1. maj for avl i den foregående sæson.

6.3 Udvalgelse af kontrolsteder

Planter & Biosikkerhed sender kontrolmeddelelse med informationer om antal kontroller og kriterier for udvælgelse.

Kontrollen foretager udvælgelse på grundlag af lister fra fællesskemaet, som ligger tilgængeligt på delingsdrevet.

6.4 Udskiftningsregler

Regler for avl af konsumkartofler fremgår af Kapitel 9 i bek. om læggekartofler og avl af konsumkartofler § 43.

Til avl af konsumkartofler skal anvendes én af følgende læggematerialer:

- 1) Godkendte læggekartofler, indkøbt hvert år til hele avlen
- 2) Kartoffler, avlet på godkendte læggekartofler, der er indkøbt før og avlet på egen virksomhed, dvs. virksomheden skal hvert år indkøbe godkendte læggekartofler af den pågældende sort svarende til mindst 10 pct. af det areal og mindst 10 pct. af den mængde, der skal anvendes til lægning året efter og
 - a) det indkøbte læggemateriale opformeres særskilt, og avlen heraf opbevares adskilt fra andre kartofler,
 - b) det indkøbte læggemateriale lægges, og at avlen heraf så vidt muligt optages, inden andre kartofler lægges og optages, og
 - c) maskiner og redskaber, der er i kontakt med knolde, skal rengøres forud for anvendelse.

Ved egen opformering af avlsmateriale indgår både regel om areal og mængde, og begge skal opfyldes.

Regler om avlsmateriale til konsum er specifikt per sort, og skal således opfyldes for alle sorter på virksomheden.

6.5 Dokumentation

Indkøb af læggekartofler dokumenteres med faktura og et plantepas for hvert parti, der angiver sortsnavn, sorterervirksomhed, høstnummer, klassebetegnelse og partiets størrelse. Høstnummer og aut.nr, som angiver hvor kartoflerne er certificeret, fremgår af plantepasset og muligvis også af fakturaen.

Hvis fremlagt dokumentation ikke er i orden, vedlægges kopi/billede af bilaget, som sendes til Team Plantetilsyn sammen med rapport fra kontrollen. Kan virksomheden ikke fremlægge dokumentation for indkøb af certificeret læggemateriale noteres det i kontrolrapporten.

6.6 Avl og opbevaring

Notér med ja/nej, om opformeringen opbevares adskilt fra anden avl til konsum. Opformering kan avles i samme mark, som avl til konsum, når det foregår adskilt fra denne. Opformering kan opbevares på samme lager, når den ligger i mærkede kasser, egen boks eller kule, hvor det ikke opbevares blandet med andre kartofler.

6.7 Forbrug af læggemateriale

Forbrug af læggemateriale per ha til brugsavl varierer afhængigt af sortstype, knoldstørrelse og anvendelse inden for typen.

Avlsareal til egen opformering og brugsareal kan kontrolleres ved opmåling i IMK af virksomhedens marker.

I vejledninger om avl af konsumkartofler bruges ofte et plantetal per ha kombineret med knoldstørrelse til estimering af hkg læggemateriale per ha.

Et opslag i vejledninger angiver en mængde på:

Generelt, 30-80.000 planter per ha og 18 – 48 hkg per ha (knoldvægt 60 g)

Stivelse, 28-47.000 planter per ha og 18-30 hkg per ha

Spise, 40-50.000 planter per ha og 24-30 hkg per ha.

7. Kontrolrapport

Kontrolrapporten (Formular 2016) udfyldes og sendes sammen med øvrig dokumentation til xkar, herefter sagsbehandler Team Plantetilsyn. Er kontrollen godkendt, kan kontrolløren vælge selv at sende rapporten til avler. I det tilfælde gives den journalnummer: initialer efterfulgt af fortløbende nummer (f.eks. MAYBIR1), og det oplyses til Plantetilsyn at rapporten er fremsendt til avler.

Formular 216 (2026) bruges til notering af marker med dels opformering og dels brugsavl i 2024 og 2025. Skemaet er dokumentation for de oplysninger, der fremkommer under kontrollen og avlerens mulighed for at tjekke, om det er korrekt noteret.

Se bilag 1 med vejledning til udfyldelse af formular 216 med avl og opformering i 2024-25.

8. Ikraftsættelse

1. April 2026 ændringer er afsnittet om kontrolrapporten.

Bilag 1. Kontrolrapport formular 216

Formular 216 (2026) excelark, til brug for kalkulation af udskiftningsprocent.

Udfyldelse af skemaet

I grundskemaet er der oprettet et Excel ark med skemaer/faner til 5 sorter. Der oprettes et ark med et skema for hver sort. Ved flere end 5 sorter kopiers skabelonen til en nyt fane. Navngiv fanebladet med sortens navn.

Skriv bilags nummer ind som f.eks. 1/5, og tilføj som minimum initialer under kontrollør kommentarer.

Udregning af udskiftningsprocent

Procenten udregnes med baggrund i skema med specificering af marknr., areal og anvendt læggemateriale egen opformering eller indkøbt certificeret læggemateriale.

Hvis summen af et areal er 0 f.eks. ingen konsumavl vises 'Ingen opformering'.

Hvis udskiftning er over 10 procent vises 'Udskiftning er opfyldt'.

Hvis udskiftning er under 10 procent vises 'Udskiftningsregel er ikke opfyldt'.

Skema med opsummering

A, B, C og D i skema 216 refererer til avlsår, avlsareal mængde og areal med egen opformering og konsumavl.

Kolonne med 'Ha, sum' og 'Hkg anvendt' er oplysninger, der hentes fra skema med specificering af marknr. Sum er fra skema med specificering af marknr og anvendt læggemateriale dels til egen opformering og dels avl til konsum. Du må ikke skrive eller rette i disse felter, som indeholder en formel.

Købt til brugsavl er, hvis egen opformering af avlsmateriale til en sort ikke har været tilstrækkeligt til hele avlen. Tilføj indkøbt mængde og det lagte areal med de indkøbte certificerede læggekartofler. Begge indgår ved beregning af udskiftning med eget avlsmateriale.

Sidste sæsons konsummarker, pkt. B noteres også for vurdering af om indkøbt læggemateriale er gået til avl af konsumkartofler eller delvis anvendt til opformering af avlsmateriale til næste sæsons konsumavl.

De gule, røde og grønne celler er med formel. Udlad at skrive i disse.

Udfyld skema 216 med dokumentation fra avler/virksomhed

- Aut.nr. og klasse på indkøbt certificeringsmateriale,
- Indkøbt certificeret læggemateriale til supplerende af læggemateriale til brugsavl af konsumkartofler. Ved 100 % udskiftning anføres indkøbt læggemateriale til brugsavl, og der vil ikke være mængder under egen opformering.
- Sorterervirksomhedens aut.nr. fremgår af plantepasset.
- Opbevares opformering adskilt fra øvrig avl besvares med Ja/Nej.

Skema med specificering af marknr., areal og anvendt læggemateriale

Udfyld skemaet med egen opformering og brugsavl i de to år med:

- Marknr.
- Markens ha
- Anvendt læggemateriale.

Indkøbes alt læggemateriale er linjer med egen opformering under A og C tomme. Kun linje B og D med brugsavl udfyldes.

I skemaet er der plads til 17 marker med samme sort. Hvis virksomheden har flere marker med samme sort anføres marknr. (evt i mindre skriftstørrelse) og læg de overskydende marker ind i formel i den sidste kolonne før sum beregning. Start formlen med = ha + ha + ha osv.

Ret gule celler røde celler. De benyttes til opsummering og procentberegning.

Tilføjelse

Noter altid kontrollør initialer. Bruges til notering af forhold omkring dokumentation, lagring, eller hvor formel slår ud med mystisk resultat. Dette er en del af baggrunden for sagsbehandlingen, så noter alt af relevans for udslaget.

Bilag 2. Skema 216

Bilag 2.1 Udklip af skema 216 før udfyldelse

Sort:										Brug en fane per sort	
Udskiftning af avlsmateriale ifølge areal:					0,00 %	Ingen opformering					
Udskiftning af avlsmateriale ifølge mængde:					0,00 %	Ingen opformering					
	År	Marker	Avler nr	Klasse	Ha lagt, sum	Hkg anvendt, sum	Køb certif., Hkg	Køb certif., Ha	Sortere virksomhed	Lagres opf. adskilt	Basis for kontrol / grundlag for egen opf.
Opformering	2024	A			0,0	0					
Konsumavl	2024	B			0,0	0					
Opformering	2025	C			0,0	0					
Konsumavl	2025	D			0,0	0					
Anfør data om avlen: marknr, areal, indkøbt certificeret læggemateriale og eget opformering til konsum avl i 2025											Sum
Opf. 2024	A, Marknr.										
	A, Ha										0,0
	A, Hkg										0
Konsum 24	B, Marknr.										
	B, Ha										0,0
	B, Hkg										0
Opf. 2025	C, Marknr.										
	C, Ha										0,0
	C, Hkg										0
Konsum 25	D, Marknr.										
	D, Ha										0,0
	D, Hkg										0
Note:											
A: Indkøbt certificeret læggekartofler i 2024 til egen opformering af avlsmateriale til konsumavl i 2025. Udfyld marknr og indkøbt certificeret læggekart.											
B: Din konsumavl i 2024. Den kan være avlet på egenopformering fra 2023 eller indkøbt certificeret læggemateriale.											
C: Indkøbet certificeret læggekartofler i 2025 til egen opformering af avlsmateriale til konsumavl i 2026. Udfyld marknr og indkøbt certificeret læggekart.											
D: Din konsum avl i 2025, Den kan være avlet på egen opformering fra 2024 eller indkøbet certificeret læggemateriale.											
Tilføjelse af kontrollør:											

De gule, røde og grønne celler er med formel. Udlad at skrive i disse.
Rastede celler bruges ikke.